

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

برجایایی که عقاید دینی که عام محضر خداست و بهر واره ناظر بر اهل مال انسان و به مرتبه و پاس داشت معظم باشد و نقش و پریت جایگاه و نگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، مادی و غیر مادی و اعطای دینی دانشگاه و علوم و فنون و متمدن کردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن ترویج کنیم:

اصل حقیقت جوین: تلاش در راستای پی جوین حقیقت و وفاداری به آن و دوری از حرکت پنهان سازی حقیقت.

اعتراف و تقابل با منافع: رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهندگان (زن، جوان و نبات) و سایر صاحبان حق.

اصل مالکیت علمی و معنوی: تهمید به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهر کاران پژوهش.

اصل منافعی: تهمید به رعایت مصالح و در نظر داشتن پیشبرد و آگاهی کلیه مراعات پژوهش.

داستان سلامت: تهمید به اجتناب از حرکت جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تهیه نرات و منابع در اختیار.

رازداری: تهمید به صیانت از اسرار و اطلاعات بهر بنده افراد، سازمان ها و گروه های افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.

احترام: تهمید به رعایت بهریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از حرکت حرمت شکنی.

بداهت: ترویج و اشاعت نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهر کاران علمی و دانا نشد و بیان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.

جدیدیت: بیان نتایج و دستاوردهای پژوهش را به سبب های غیر علمی می آید.

معاونت پژوهش و فن آوری
به نام خدا
تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته که در تاریخ
از پایان نامه خود تحت عنوان "
" با کسب نمره دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- 1) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- 2) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- 3) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- 4) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:
تاریخ و امضاء

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی ، گروه آموزشی مشاوره و روان شناسی
پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد ”MA”
گرایش مشاوره مدرسه

عنوان :

بررسی رابطه هوش هیجانی و باورهای ارتباطی

با سازگاری زناشویی

در معلمان زن مجتمع آموزشی شهید نوربخش شهرستان مشهد

استاد راهنما:

خانم دکتر کاترین فکری

استاد مشاور :

خانم دکتر لادن معین

نگارش :

بی بی مریم کیش بافان

تابستان 1393

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: بی بی مریم کیش بافان در تاریخ 1393/4/15
رشته: مشاوره مدرسه

از پایان نامه خود با عنوان: بررسی رابطه هوش هیجانی و باورهای ارتباطی با سازگاری زناشویی
در معلمان زن مجتمع آموزشی شهید نوربخش شهرستان مشهد
با درجه و نمره دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داورى سمت امضاء اعضای هیات داورى

1 - استاد راهنما

2 - استاد مشاور

3 - استاد داور

4 - استاد داور

مراتب فوق مورد تایید است. مدیر/معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

با سپاس فراوان از خداوند متعال که همیشه همراه و یاور من در زندگی‌ام است.
و سرکار خانم کاترین فکری استاد راهنمای عزیزم که اندیشه‌ای عمیق را راهنمای پایان‌نامه‌ام و
تدبیری بصیر را آموزگار باوره‌ایم نمودند.
و همچنین:

سرکار خانم دکتر لادن معین، مدیر گروه محترم مشاوره دانشگاه آزاد مرودشت و استاد مشاور عزیزم که با
دقت نظر و رهنمودهای ارزنده خود مرا در انجام این پایان‌نامه یاری کردند و داور گرامی سرکار خانم
استوار کمال تشکر و قدردانی را دارم و آرزوی سلامتی و موفقیت برای این عزیزان مسئلت می‌نمایم.

تقديم به هشتمين
اختر فروزان آسمان
امامت و ولايت حضرت
علي بن موسي الرضا
(ع) كه نامش آرام
بخش دلها و
جانهاست.

تقدیم به :

پدر و مادر عزیزم

که وجودشان روشنی بخش حیاتم ، کلامشان
راهگشاری طریقتم ، مهرشان تسلی وجودم و
دعای خیرشان همواره بدرقه راهم می باشد.

همسر عزیزم

تنهابهانه زندگییم همسر مهربانم او که طی این
سالها همواره تکیه گاهم بود و با مهر بانیهایش
این راه را بر من هموار نمود

دختران خوبم

مهسا و ملیکا که به اندازه تک تک ستاره های
آسمان دوستشان دارم . و امیدوارم که بهار
زندگیشان به بلندای عمر خورشید و به
روشنایی نگاه ماه باشد، امید که بتوانم محبتهای
بیدریغ شمارا جبران کنم .

و خانم برادرم

که با راهنمایی هایش مراد رنگارش این پژوهش
کمک نمودند.

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
چکیده.....	1.....
فصل اول: کلیات تحقیق.....	2.....
مقدمه.....	3.....
1-2 بیان مسئله.....	5.....
1-3- اهمیت و ضرورت پژوهش.....	8.....
1-4- اهداف پژوهش.....	9.....
1-5- فرضیه های پژوهشی.....	10.....
1-6 - تعاریف نظری و عملیاتی متغیرهای پژوهش.....	10.....
فصل دوم: پیشینه پژوهش.....	11.....
قسمت اول - مبانی نظری تحقیق.....	12.....
بخش اول: هوش هیجانی.....	13.....
مقدمه.....	13.....
تعریف هوش.....	14.....
تعریف هیجان.....	17.....
وظایف ، فواید و نقش هیجان ها.....	18.....
انواع هیجان.....	19.....
نقش هیجان ها در هوش.....	20.....
هوش هیجانی.....	20.....
ابعاد هوش هیجانی.....	22.....
مولفه های هوش هیجانی.....	22.....
مدل های هوش هیجانی.....	24.....
الف: مدل های هوش مایر و سالووی.....	24.....
ب: مدل هوش هیجانی گلمن.....	27.....
ج: مدل هوش هیجانی بار - آن.....	28.....
د: مدل هوش هیجانی دولویکس و هیگس.....	30.....
بخش دوم : باورهای ارتباطی.....	31.....
انواع باورها.....	32.....

33	عناصر باورهای ارتباطی.....
34	نظریه های مرتبط با باورهای ارتباطی.....
35	بخش سوم: سازگاری زناشویی
39	سازگاری عمومی
39	مفهوم سازگاری زناشویی
40	تعریف سازگاری زناشویی
41	دیدگاههای نظری راجع به رضایتمندی زناشویی
41	الف: نظریه روان تحلیلی
41	ب: دیدگاه رفتاری
42	ج: نظریه بوئن
43	د: نظریه درمان عقلانی هیجانی رفتاری
43	ه: نظریه شناخت درمانی بک
44	قسمت دوم- پیشینه پژوهش
44	پژوهش های خارجی
48	پژوهش های داخلی
51	فصل سوم: روش پژوهش
52	طرح پژوهش
52	جامعه آماری
52	نمونه و روش نمونه گیری
54	شیوه اجرا
55	ابزار گردآوری داده ها
55	پرسشنامه هوش هیجانی باران
57	سیاهه باورهای ارتباطی
59	پرسشنامه سازگاری دو نفره (زن و شوهر)
62	روش تجزیه و تحلیل داده ها
62	ملاحظات اخلاقی

63	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات
64	مقدمه
64	آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش
65	فرضیات پژوهش
68	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
69	خلاصه پژوهش
73	بحث و نتیجه گیری
75	پیشنهادات پژوهش
76	محدودیت پژوهش

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول 3-1: توزیع فراوانی آزمودنی های پژوهش (n=120) برحسب سن	53
نمودار(3-1): توزیع فراوانی آزمودنی های پژوهش (n=120) برحسب سن	53
جدول(3-2): توزیع فراوانی آزمودنی های پژوهش (n=120) برحسب سابقه کار	54
نمودار(3-2) توزیع فراوانی آزمودنی های پژوهش (n=120) برحسب سابقه کار	54
جدول شماره 3-3: اعتبار پرسشنامه هوش هیجانی	56
جدول3-4:خرده مقیاسها و شماره عبارتهای آنها	57
جدول4-1:آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش	64
جدول4-2ماتریس همبستگی باورهای ارتباطی با سازگاری زناشویی	65
جدول4-3: . ماتریس همبستگی هوش هیجانی با سازگاری زناشویی	66
جدول4-4 خلاصه مدل رگرسیون و مشخصه های آماری رگرسیون سازگاری زناشویی بر روی مولفه باور ارتباطی	66
جدول4-5: خلاصه مدل رگرسیون و مشخصه های آماری رگرسیون سازگاری زناشویی بر روی مولفه های باور ارتباطی و هوش هیجانی	67
جدول4-6: خلاصه مدل رگرسیون،تحلیل واریانس و مشخصه های آماری رگرسیون سازگاری زناشویی متغیرهای پیشین باورهای ارتباطی و هوش هیجانی	67
جدول4-7: خلاصه مدل رگرسیون،تحلیل واریانس و مشخصه های آماری رگرسیون سازگاری زناشویی و هوش هیجانی	67

چکیده

هدف: هدف این پژوهش بررسی رابطه هوش هیجانی و باورهای ارتباطی غیر منطقی با سازگاری زناشویی در معلمان زن مدارس مشهد می باشد

روش پژوهش: به این منظور 120 نفر از معلمان زن متاهل مدارس مشهد انتخاب و مورد پژوهش قرار گرفتند. ابزار جمع آوری اطلاعات سیاهه باورهای ارتباطی، هوش هیجانی بار-ان و پرسشنامه سازگاری زناشویی بود. داده های به دست آمده با استفاده از آزمون آماری رگرسیون و همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد که بین باورهای ارتباطی غیرمنطقی ($r=-0.26, p<0.01$) با هوش هیجانی و سازگاری زناشویی رابطه منفی معنی دار و بین هوش هیجانی و سازگاری زناشویی رابطه مثبت معنی دار ($r=0.30, p<0.01$) وجود دارد.

نتیجه گیری: در واقع هوش هیجانی و باورهای ارتباطی غیر منطقی پیش بینی کننده های خوبی برای سازگاری زناشویی می باشند. با افزایش هوش هیجانی باورهای غیر منطقی کاهش و سازگاری زناشویی افزایش می یابد.

کلید واژه: هوش هیجانی - باورهای ارتباطی - سازگاری زناشویی

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

ازدواج یک پدیده اجتماعی و پیوند زندگی مشترک دو نفر با حفظ استقلال نسبی هر یک در جهت تکامل شخصیت و شکوفایی استعدادها و قابلیت های طرفین است (شهیدی و یوسفی؛ به نقل از واقعی، 1387). به واسطه ازدواج زن و مرد از طریق یک نیروی ناشی از غرایز، آیین محبت و عشق به هم جذب می شوند، به طور آزادانه و کامل متعهد یکدیگر شده تا واحد پویایی را به عنوان خانواده ایجاد نمایند (محمدزاده، 1391).

زندگی مشترک با این باور که تنها مرگ می تواند ما را از هم جدا کند شروع می شود و زوج ها حداقل در آغاز زندگی مشترک خود نسبت به آن اعتقاد کامل دارند اما واقعیت چیز دیگریست: زندگی مشترک از عوامل متعددی متاثر می شود که پاره ای از آنها ممکن است زوجها را به طرف اختلاف و درگیری، جدایی روانی و حتی طلاق سوق دهد.

افزایش روز افزون طلاق در دنیای کنونی، نارضایتی زن و شوهر از یکدیگر، و از هم گسیختگی کانونهای گرم بسیاری از خانواده ها و تاثیرات سوء این جدایی ها بر افراد خانواده، رسیدگی و رفع این مشکل را می طلبد (مومن زاده، 1381). تحقیقات مختلف نشان داده است که از مهمترین عوامل مسئله ساز، در نوع ارتباط و یا به عبارتی در فرآیند تفهیم و تفاهم زوجین نهفته است برای مثال در گزارشی که آژانس مشاوره خانواده در سال 1970 تهیه کرده است، 87 درصد از زوجهای شرکت کننده در پژوهش نشان دادند که مسئله اصلی آنها در ارتباط با دیگریست (جکوبسن¹، والدرون² و مور³، 1980)، به نقل از سیف الاسلامی، (1387) نتایج پژوهشی که توسط محققین دانشگاه اوهایو انجام شده است نیز نشان می دهد که 84 درصد از پرونده های طلاق مربوط به عدم تفاهم بوده است (فرهنگی 1379)، به نقل از حیدری، مظاهری و ادیب راد، (1381) با آنکه به اعتقاد بسیاری از صاحب نظران، ازدواج یکی از بنیادهای جهان شمول به حساب می آید و به گونه ای تنگاتنگ زندگی افراد بشر را تحت تاثیر خود قرار می دهد، اما از آسیب های گوناگون در امان نیست.

عدم تفاهم یا مشکلات ارتباطی می تواند ناشی از نوع افکار طرفین در وقایع مختلف یا ناشی از عدم آگاهی آن ها نسبت به هیجانات یا عدم مدیریت هیجانات و ... باشد.

¹ Jacobson, N.S

² Waldron, H

³ Moor, O

برای نمونه نتایج مطالعه سین ها⁴ و ماکرچک⁵ (1990)، به نقل از حیدری، مظاهری و ادیب راد، (1381) نشان می دهد که بسیاری از همسران در برقراری و حفظ رابطه دوستانه و صمیمی با یکدیگر دچار مشکل هستند چون انتظار دارند تا از ازدواج به گونه ای کلی و از همسران به گونه اختصاصی منفعی بدست آورند. به بیان دیگر انتظارات آنها از روابط زناشویی را فراهم کند عواملی وجود دارند که می توانند اثر بخشی یک ارتباط را تضعیف کرده و موجب عدم درک درست پیام فرستاده شده یا به عبارتی رمزگشایی صحیح آن شوند که بعنوان نمونه می توان به باورهای غلط، پیش داوریها و نگرش های منفی اشاره کرد بی تردید رفتار در چهار چوب روابط به گونه ای چشمگیر تحت تاثیر عوامل شناختی قرار دارد زیرا افراد با مجموعه ای از انتظارات و باورها در مورد همسران و رفتار آنها پا به این عرصه می گذارند و به نظر می رسد بسیاری از این باورها غیر واقع بینانه و غیر منطقی است.

باورها، شناخت و اسطوره هایی که در اذهان افراد از جمله زوج ها وجود دارد در نحوه ارتباطات تاثیرگذار است. با توجه به اینکه باورهای ارتباطی در سایر مسائل ارتباطی زناشویی دخیل است، به نظر می رسد در سازگاری زناشویی نیز سهم عمده ای داشته باشد. شناخت این باورها و نفوذ آنها را در زوج ها، کارکرد خانواده، سازگاری زناشویی و تداوم این ارتباط را نمی توان نادیده گرفت همچنین به نظر می رسد که تمام باورهای ارتباطی به شکل یکسانی با سازگاری زناشویی ارتباط نداشته باشند (مولر⁶ و وانزیل⁷، 1991 و 2006، به نقل از سیف و اسلامی، 1387) بعلاوه در زنان مردان نیز این ارتباط الگوی یکسانی نداشته باشد (استانلی⁸، مارکمن⁹، 2005، استراد¹⁰، اچرواریا¹¹ و شرارد¹²، 1999، به نقل از عبدالمحمدی، 1385).

از طرفی هوش هیجانی نیز عاملی است که باید در مورد سازگاری زناشویی مورد توجه قرار گیرد. کسانی که هوش هیجانی خود را تقویت می کنند و آن را به حد کمال می رسانند. یک توانایی منحصر به فرد به دست می آورند تا در شرایط و موقعیت هایی که دیگران در آنها گیر می کنند و رنج می کشند، به خوبی شکوفا شوند هوش هیجانی در درون هر یک از ماست که تا حدی نامحسوس است. هوش هیجانی است که تعیین می کند چگونه رفتار خود را اداره کنیم و چگونه با مشکلات اجتماعی کنار بیاییم و چگونه تصمیماتی بگیریم که به نتایج مثبت ختم شوند (غدیروحدت، 1386). بنابراین

⁴ Sinha , P

⁵ Makerjec , N

⁶ Mooler , A.T

⁷ Vanzyle , P.D

⁸ Stanly , M.S

⁹ Markman. H.J

¹⁰ Estrade , D.E

¹¹ Echerr varia , S.R

¹² Sherrard , A.D

در پژوهش حاضر ارتباط بین هوش هیجانی و باورهای ارتباطی با سازگاری زناشویی مورد بررسی قرار گرفته است .

بیان مسئله

بدون شک یکی از عالیترین و با ارزش ترین وجوه زندگی انسان رضامندی زناشویی و احساس خوشبختی است . رضامندی خانوادگی یکی از مسائل مهم برای دوام زندگی مشترک دو نفر می باشد و هر گاه این رضایت و خشنودی نباشد چه بسا زندگی مشترک نیز از هم خواهد پاشید . متأسفانه رضایت از رابطه، در طی زمان بین خیلی از زوجین کاهش می یابد . در این میان رایج ترین مشکلی که زوجین بیان می کنند ناتوانی در برقراری ارتباط است . علت اصلی عدم تفاهم زوجین مربوط به عدم شناخت آنها از یکدیگر است و اینکه نمی توانند احساسات همدیگر را به طور قابل قبول درک و در مقابل آن عکس العمل مناسبی انجام دهند (گلמן، 1995).

تقریباً اغلب زوجهایی که ازدواج می کنند در آغاز زندگی مشترک در سطح بالایی از رضایت زناشویی¹ هستند ولی به تدریج این رضایت کمتر می شود (مارکمن² و هالوگ³ به نقل از هالفورد ، ترجمه محمدزاده، 1391). در کشورهای اروپایی مانند هلند ، آمار سال 2007 نشان می دهد از هر سه مورد ازدواج یک مورد به ازدواج ناموفق منجر می شود (واندرزی⁴ و همبرت⁵، 2008) در ازدواج، سازگاری زناشویی⁶ و رضایت از آن امر مهمی به شمار می آید. (کلی⁷، 1992 و نولر⁸، 1997، به نقل از درویزه و درویزه و کهکی، 1387). با بررسی زوجهای در حال طلاق به این نتیجه رسیدند که عدم سازگاری زناشویی ، فقر روابط ، عدم رضایت زناشویی، بیماری روانی و مشکلات عاطفی، بروز طلاق را افزایش می دهد.

سازگاری به مذاکره مداوم، ارتباط و فرآیند سازش مربوط می شود در حالیکه رضایت مندی زناشویی بیشتر سطح ارزشیابی زودگذر در مقطعی از زمان است. از نظر کارل راجرز (1972)، به نقل از ملازاده ، (1381) سازگاری در ازدواج شامل احساس شادمانی، رضایت و ارضای نیازهایی است که بطور متقابل برآورده می شود . (اسپانیر⁹، 1985 ، به نقل از ملازاده ، 1381) سازگاری را در قالب خرده مقیاس

¹ Satis faction

² Markman , H.L

³ Hahlweg , K

⁴ Vanderzee, M

⁵ Hembrech, F

⁶ Dyadic adiuusment

⁷ Kelly , A

⁸ Noller, D

⁹ Spainer , G.B

مقیاس‌هایی نظیر ابزار محبت دو نفره¹، رضایت دو نفره²، همبستگی دو نفره³ و توافق دو نفره⁴ تعریف می‌کند. امروزه خانواده درمانگران و مشاوران ازدواج معتقدند که سازگاری زناشویی بعنوان منبع نظام خانواده یا حتی بخشی از نیروهای احیای خانواده است. ناسازگاری بعد از ازدواج نه تنها بر کنشهای روانی - اجتماعی زن و شوهر بلکه بر رشد و تحول کودکان و نوجوانان آن خانواده نیز اثرات سوء بر جا می‌گذارد بطوریکه 39% از نوجوانان بزهکار کانون اصلاح و تربیت متعلق به خانواده‌های از هم گسیخته بودند (نوابی نژاد، 1374، به نقل از محبی کیا، 1387).

برخی از پژوهشگران نیز سابقه از هم پاشیدگی و ناسازگاری زناشویی والدین را در سازگاری زناشویی فرزندان آنان موثر دانسته‌اند. (جانسون⁵ و هریس⁶، 1980، به نقل از محبی کیا، 1387). درباره سازگاری زناشویی می‌توان گفت سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساس ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند روابط رضایت بخش بین زوجین از طریق علاقه متقابل، میزان مراقبت از همدیگر و پذیرش و تفاهم یکدیگر قابل ارزیابی است. رسیدگی و رفع مشکلاتی مانند ناسازگاریهای زناشویی و جستجوی علت آن ضرورتاً نوعی از خدمات روانشناختی برای زوجهایست که مشکلات و موانع بین فردی و ناآگاهی از شیوه‌های نامناسب رفتاری مانع ادامه زندگی مشترک و احساس رضایت از زندگی مشترک آنها شده است. در این خصوص یکی از موثرترین شیوه‌های بررسی این مسئله شناخت علل مشکلات ارتباطی است که کاربرد زیادی به همراه دارد. چنانکه در تحقیق سین ها و ماکرجک (1990) نیز یکی از عوامل موثر بر سازگاری زناشویی شیوه ارتباطی زوجین است.

زن و شوهر‌هایی که توانایی برقرار ارتباط مناسب را دارا هستند روابط رضایتمندانه‌ای دارند تحقیقات متعددی نشان داده است که تعامل منفی زن و شوهر ایجاد نگرش منفی و وقوع طلاق و جدایی، متغیر پیش‌بینی کننده قوی است (سیدر و همکاران، 2009)

با توجه به بعضی تحقیقات باید گفت یکی از عمده‌ترین عرصه‌های بروز و نفوذ افکار غیرمنطقی و ناکارآمد زندگی زناشویی است. بنابر این زندگی زناشویی از آسیب‌های گوناگون در امان نیست. پژوهش‌های متعددی بر رابطه بین اینگونه باورها با سایر متغیرهای روابط زناشویی تمرکز دارند. باورهای ارتباطی ناکارآمد زوج‌ها با چگونگی واکنش آنها نسبت به تعارض در روابط زناشویی مرتبط است. (کایسر و هیمل⁷، 1994).

¹ Affectionel expression

² Dyadic satistaction

³ Dyadic choesions

⁴ Dyadic consensus

⁵ Janson , Z

⁶ Hariss , E

⁷ Kayser & Himle

باورهای افراد از طریق ساز و کارهای متعددی در عرصه روابط و فرایندهای تعاملی زوج ها وارد می شود و زمینه را برای بروز سازگاری یا ناسازگاری ها فراهم کرده است. پژوهش متز و کاپاچ¹ (1990) نیز نشان داد که باورهای ارتباطی ناکارآمد با پاسخ های مخرب فعال، شامل تفکر نسبت به ترک رابطه، تهدید به ترک، ترک یا تخریب عملی روابط ارتباط مستقیم دارند. افزون بر این باورهای ارتباطی غیرمنطقی با تجربه های فردی در روابط عاشقانه یا روابط زناشویی رابطه معکوس دارند و به رضایت و سازش یافتگی کمتر در روابط منجر میشوند (استاکرت و بورسک²، 2003).

هوش عاطفی می تواند تاثیر نیاز های خانواده و میزان سازگاری زناشویی را تعدیل نماید نصیری و همکاران (1390) در تحقیق خود نشان دادند هرچه زوجین از هوش هیجانی بالاتری برخوردار باشد از سازگاری بیشتری در زندگی زناشویی خود برخوردار هستند.

در ارتباط با هوش هیجانی باید این موضوع را مطرح کرد که هوش هیجانی نوع دیگری از هوش است. این هوش مشتمل بر شناخت احساسات خویش و استفاده از آن برای اتخاذ تصمیم های مناسب در زندگی است، توانایی اداره مطلوب خلق و خو و وضع روانی و کنترل تکانش هاست و عاملی است که به هنگام شکست ناشی از دست نیافتن به هدف در شخص ایجاد انگیزه و امید می کند. گلمن می گوید هوش بهر (IQ) در بهترین حالت خود، تنها عامل 20 درصد از موفقیت های زندگی است. 80 درصد موفقیت ها به عوامل دیگر وابسته است. سرنوشت افراد در بسیاری از موارد در گرو مهارت هایی است که هوش هیجانی را تشکیل می دهد (گلمن، 1995).

از این رو با اهمیتی که هوش هیجانی در بیان کیفیت و درک احساسات افراد دارد و همین عامل (درک احساسات) در ارتباط بهتر زناشویی نقش مهمی بازی می کند، می توان عامل هوش هیجانی را جزء عواملی انگاشت که قادر است بر بهتر شدن روابط و استوار شدن زندگی زناشویی تاثیر گذارد و از آنجایی که خانواده مهمترین و بنیادی ترین عنصر یک جامعه را تشکیل می دهد می تواند نوید بخش جامعه ای همراه با رعایت بهداشت روانی را دارا باشد.

1Metts & Cupach

2Stackert & Bursik

روان شناسانی که در حوزه هوش هیجانی مطالعه کرده اند. هوش هیجانی را عاملی مهم در زندگی افراد به شمار آورده اند. محدوده ای که هوش هیجانی در آن مورد استفاده قرار می گیرد، به حد و مرزهای اخلاقی نیاز دارد. بدون وجوه گستره اخلاقی که افراد را در استفاده از استعدادهایشان راهنمایی می کند، هوش هیجانی را می توان به منظور رسیدن به اهداف عالی یادانی به کار گرفت کسانی که هوش هیجانی خود را تقویت می کنند و آن را به حد کمال می رسانند. یک توانایی منحصر به فرد به دست می آورند تا در شرایط و موقعیت هایی که دیگران در آنها گیر می کنند و رنج می کشند، به خوبی شکوفا شوند هوش هیجانی در درون هر یک از ماست که تا حدی نامحسوس است. هوش هیجانی است که تعیین می کند. چگونه رفتار خود را اداره کنیم و چگونه با مشکلات اجتماعی کنار بیاییم و چگونه تصمیماتی بگیریم که به نتایج مثبت ختم شوند.

کیفیت هوش هیجانی به عنوان سازه ای بنیادین و اثرگذار در روند بهبود و تقویت روابط زناشویی رضایت مندانه به شمار می رود (اکبری، 1391).

به نظر گاتمن (1999) زوج ها باید یاد بگیرند که چگونه جو را آرام کنند، آرامش خود را بازیابند و توجه خود را دوباره متمرکز کنند آنها باید دریابند که چگونه هیجانات شدید متفاوت را تنظیم و تعدیل کنند (کاظمی و همکاران، 1390)

با بررسی انجام شده رابطه ی هوش هیجانی ، باورهای ارتباطی و سازگاری زناشویی بطور جداگانه با متغیر های دیگر مورد پژوهش قرار گرفته است ولی رابطه بین هوش هیجانی و باورهای ارتباطی با سازگاری زناشویی مورد بررسی قرار نگرفته است بنابراین پژوهش حاضر بدنبال پاسخگویی به این سوال است که آیا بین هوش هیجانی و باور های ارتباطی غیرمنطقی با سازگاری زناشویی ارتباط وجود دارد؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

اخبار روزانه مملو از گزارشهایی در زمینه ی از هم پاشیدگی امنیت و بنیان خانواده هاست. اما این اخبار روند فزاینده ای را منعکس می کند که از طغیان هیجان ها در زندگی ما و افراد اطراف ما پدید آمده است و هیچ کس از موج هولناک این برون ریزی دور نمی ماند . این موج به طرق مختلف به زندگی همه ما راه پیدا می کند . در دهه گذشته گزارشهایی از این دست به وفور منتشر شده است . گزارشهایی که از افزایش ناشایستگی هیجانی ، ناامیدی و بی پروایی در زندگی خانوادگی حکایت می کند.

شواهد روز افزون نشان می دهد که چگونه ادارک، تفسیر و ارزیابی زوجین از یکدیگر و از روابطشان می تواند بر کیفیت ارتباط آنها تاثیر بگذارد. (اسپتین، 2002، به نقل از برازنده و همکاران، 1385) . با آنکه تمام جوامع ازدواج را یکی از عوامل بهداشت روانی جامعه می دانند، چنانچه زندگی